

RAPORT WOJEWÓDZKI 2008
dotyczący monitorowania problemu narkotyków i narkomanii

STRESZCZENIE

województwo mazowieckie

Centrum Informacji o Narkotykach i Narkomanii
Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii

Warszawa 2008

Wstęp

Niniejsze opracowanie zawiera streszczenie raportu na temat problemu narkotyków i narkomanii w województwie. Raporty przygotowali Eksperci Wojewódzcy do spraw Informacji o Narkotykach i Narkomanii, powołani przez organy wykonawcze samorządu województwa. Eksperci Wojewódzcy działają na podstawie zapisów Ustawy o Przeciwdziałaniu Narkomanii z dnia 29 lipca 2005 art. 9.7.

Od 2002 roku Centrum Informacji o Narkotykach i Narkomanii współpracuje z siecią Ekspertów w obszarze monitorowania problemu narkotyków i narkomanii. W trakcie prowadzonych w ciągu ostatnich 7 lat działań stworzone zostały zasady monitorowania oraz przepływu informacji. Corocznie organizowane są przynajmniej dwa spotkania metodologiczne sieci Ekspertów Wojewódzkich, jak również zagraniczne wizyty studyjne mające na celu poprawę jakości danych oraz rozwój monitoringu. Współpraca z Ekspertami Wojewódzkimi realizowana jest w ramach działania polskiego Reitox National Focal Point będącego punktem kontaktowym Europejskiego Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii.

Prezentowane streszczenie stanowi integralną część raportu wojewódzkiego. Wszystkie raporty powstały zgodnie z określonym schematem. Przedstawiono w nich, związane ze zjawiskiem narkomanii, czynniki specyficzne dla województw – np. wysoką stopę bezrobocia, położenie geograficzne blisko granic, a także scharakteryzowano zjawisko (na podstawie przeglądu dostępnych informacji, danych statystycznych i wyników badań) w zakresie eksperymentowania i problemowego używania narkotyków, postaw społecznych wobec narkomanów oraz dostępności nielegalnych substancji psychoaktywnych. W części poświęconej ocenie posiadanych zasobów raporty opisują podejmowane w każdym województwie działania, zarówno w obszarze profilaktyki narkomanii, leczenia i rehabilitacji oraz readaptacji społecznej, jak i ograniczania szkód zdrowotnych spowodowanych używaniem substancji psychoaktywnych. Walkę z nielegalnym rynkiem narkotyków zaprezentowano na podstawie wojewódzkich danych nt. liczby przestępstw przeciwko ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii, skazanych z ustawy oraz konfiskat narkotyków. Co szczególnie istotne, w raportach oszacowano także stopień zaspokojenia bieżących potrzeb oraz propozycje rozszerzenia posiadanych zasobów, które stanowić mogą cenne rekomendacje do planowania działań i tworzenia wojewódzkiej strategii przeciwdziałania narkomanii i innym problemom społecznym. Do raportów zostały dołączone liczne tabele i wykresy, pozwalające porównać sytuację pomiędzy województwami.

Pełne wersje raportów są dostępne w Centrum Informacji o Narkotykach i Narkomanii (nfpp@kbpn.gov.pl) lub u Ekspertów Wojewódzkich.

Centrum Informacji o Narkotykach i Narkomanii

Województwo mazowieckie

Pełny raport dostępny także na stronie:

http://www.mcps.mazovia.pl/plik.php?plik=Raport_KBPN_2007.doc

Od początku lat dziewięćdziesiątych obserwujemy w Polsce znaczny wzrost rozmiarów problemu narkotyków. Szybko rośnie rozpowszechnienie eksperymentalnego i okazjonalnego używania substancji nielegalnych wśród młodzieży. Rosną w szybkim tempie wskaźniki narkomanii rozumianej jako regularne używanie narkotyków powodujące poważne problemy. Zwiększyła się podaż narkotyków na nielegalnym rynku i w ślad za tym ich dostępność. Wraz ze wzrostem ilościowym następują zmiany jakościowe. Polska scena narkotykowa zaczęła upodabniać się do zachodnioeuropejskich. Pojawiły się na szerszą skalę nowe, charakterystyczne dla krajów zachodnich substancje i nowe wzory ich używania. Województwo mazowieckie jest największym województwem w Polsce: pod względem gmin – jest ich 314, jak również pod względem powierzchni, która wynosi 35 598 km², co stanowi ok. 11,4% powierzchni kraju. W 2007 roku na zlecenie Mazowieckiego Centrum Polityki Społecznej wykonano badanie pn. „Picie alkoholu i używanie narkotyków przez młodzież szkolną w województwie mazowieckim”, które jest w pełni kompatybilne z realizowanymi w tym samym okresie (maj-czerwiec 2007 r.) ogólnopolskimi badaniami pt. „Europejski Program Badań nad Używaniem Alkoholu i Środków Odurzających przez Młodzież Szkolną – ESPAD 2007” (European School Survey Project on Alcohol and Drugs) prowadzonymi przez Instytut Psychiatrii i Neurologii w Warszawie. Wyniki badania z 2007 roku na tle wyników z poprzednich edycji ESPAD wskazują na to, że pojawiły się pozytywne tendencje, jednakże substancje psychoaktywne stanowią nadal zagrożenie dla młodzieży w Polsce. Większość wskaźników jest wyższa w przypadku substancji legalnych niż nielegalnych.

Działania z zakresu profilaktyki zjawiska narkomanii, podejmowane przez Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej, realizowane były poprzez:

1. Działania w obszarze podnoszenia poziomu wiedzy społeczeństwa na temat zagrożeń i problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych, mechanizmów powstawania uzależnienia oraz możliwości zapobiegania narkomanii;
2. Działania w zakresie zwiększenia liczby kompetentnych realizatorów programów profilaktycznych;
3. Działania w obszarze rehabilitacji i ograniczania szkód zdrowotnych oraz społecznych, powodowanych przez narkomanie;
4. Działania na rzecz zapobiegania narkomanii i HIV/AIDS.

W 2007 roku, Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej, na realizację Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii wydatkowało kwotę 250 477,27 zł.

Do Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii, sprawozdanie z realizacji KPPN przesyłały 264 gminy z 314, co stanowi 84%. 154 (58,33% gmin, które przysłały sprawozdanie) gminy wpierały finansowo programy profilaktyki pierwszorzędowej. 44 gminy (16,67%) organizowały lub dofinansowały szkolenia z zakresu tworzenia gminnych programów przeciwdziałania narkomanii. 6 gmin (2,27%) organizowało szkolenia z zakresu ewaluacji gminnych programów przeciwdziałania narkomanii. 13 gmin (4,92%) sfinansowało zakup publikacji z zakresu metodologii tworzenia programów przeciwdziałania narkomanii. 38 gmin (14,39%) podjęło współpracę z mediami. 43 gminy (16,29%) prowadziły edukacyjną kampanię społeczną na temat problemu narkomanii.

Miasto Stołeczne Warszawa, jako gmina miejska, na realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w roku 2007 przeznaczyło kwotę 2 824 886,77 zł. W tym znalazły się działania z zakresu prowadzenia profilaktyki pierwszorzędowej, gdzie zrealizowano ogólnie 315 programów i objęto ponad 53 tys osób (45 741 dzieci i młodzieży oraz 7476 dorosłych) z ogólną kwotą 1 253 253,53 zł. W zakresie działalności z profilaktyki drugorzędowej zrealizowano 85 programów, których uczestnikami było blisko 2 tys osób (w tym: 1 575 dzieci i młodzieży oraz 402 osób dorosłych). Ogólna kwota przeznaczona na te zadania wyniosła 1 178 546,94 zł. Ponadto, Miasto Stołeczne Warszawa realizowało programy ograniczania szkód zdrowotnych. W ramach tych działań:

- 4 programy wymiany igieł i strzykawek, w których uczestniczyło 6 874 osoby;
- 3 programy „pracowników ulicznych”, w których uczestniczyło 5 990 osób;
- 1 program dziennej pomocy medycznej i socjalnej dla czynnych narkomanów – 200 osób;
- noclegownia dla osób uzależnionych – 20 osób;
- program dyskotekowy – 16 750 osób;
- 3 programy leczenia substytucyjnego – 329 osób.

Na realizację powyższych programów przeznaczono kwotę 799 715 zł.

Realizowano także programy ukierunkowane na reintegrację społeczną osób uzależnionych od narkotyków i w sumie było ich 7. Na realizację przeznaczono środki finansowe w kwocie 475 000 zł.

Samorząd Województwa Mazowieckiego jest organem założycielskim dla wszystkich samodzielnych publicznych zakładów psychiatrycznej opieki zdrowotnej funkcjonujących na Mazowszu, tj. 6 szpitali, o ogólnej liczbie łóżek 3120, w tym 363 łóżkowy szpital dziecięcy. Z danych Zakładu Epidemiologii Państwowego Zakładu Higieny (Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego) za 2007 rok wynika, że liczba nowych zakażonych wirusem HIV w województwie mazowieckim wyniosła 76 osób. Natomiast liczba nowych zachorowań na AIDS wyniosła 9. W roku 2007 Mazowiecki Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia z tytułu świadczeń programu leczenia substytucyjnego metadonem zakontraktował

146 248 świadczeń za kwotę 4 421 514,50 zł. Jak wynika z danych Ministerstwa Sprawiedliwości, liczba skazanych prawomocnie przez sądy w 2006 roku na terenie Województwa Mazowieckiego wynosi: ogółem 64 852, w tym 3 023 osób skazanych z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii i stanowi to 4,66% w skali województwa. Natomiast liczba prawomocnych orzeczeń wobec nieletnich z ustawy o przeciwdziałaniu i zapobieganiu narkomanii biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania nieletniego sprawcy ustaliła się na poziomie: 4 902 skazanych ogółem, w tym 132 skazanych z ustawy. W 2007 roku na terenie działania Komendy Wojewódzkiej Policji z siedzibą w Radomiu 950 osób było podejrzanych o naruszenie *Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii*, w tym 116 nieletnich, co stanowi 12,2% w stosunku do ogółu. Stwierdzono ogółem 2 567 czynów naruszających przepisy *Ustawy*, w tym 452 popełnionych przez nieletnich, co stanowi 17,6% w stosunku do ogólnej liczby popełnionych przestępstw. Ponadto w roku ubiegłym, na terenie garnizonu, 4 nieletnich będących pod wpływem środków odurzających było podejrzanych o popełnienie przestępstwa. Komenda Stołeczna Policji działająca na terenie Warszawy oraz powiatów: grodziskim, nowodworskim, legionowskim, otwockim, piaseczyńskim, pruszkowskim, wołomińskim, warszawskim – zachodnim i mińskim, udostępniła dane dotyczące przestępczości związanej z Ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii. Wynika z nich, że w 2007 roku wszczęto 2694 postępowania, zakończono 3600, a stwierdzono 4686 przestępstw. W sumie wykryto 4365 przestępstw, co daje wykrywalność na poziomie 93%. Liczba podejrzanych uplasowała się na poziomie 3416 osób, z czego 3183 to mężczyźni, a 233 to kobiety. Dorosłych było 3153 osoby, a nieletnich 263. Biorąc pod uwagę rodzaje narkotyków będące przedmiotem przestępstwa ten poziom ustalił się na 4479 przestępstwach, w tym: amfetamin – 938; ekstazy (tabletki) – 125; heroina – 716; kokaina, crack – 110; LSD – 3; marihuana, haszysz – 2399; polska heroina – 80; substancja psychotropowa lub środek odurzający innego rodzaju niż określony wcześniej albo prekursor – 108.